

مقدمه: صفحه ۱۸، ترکیبی با درس ۴، دوازدهم **۱۸۵۰** گزینه «۳»

امام علی علیه السلام فرمود: «خدای من! مرا این عزت بس که بنده تو باشم و این افتخار بس که تو پروردگار منی.» بنابراین، نهایت عزت، بندگی خداست که در عبارت: ﴿و ان اعبدونى هذا صراط مستقيم﴾ «و این که مرا بپرستید که این راه مستقیم است.» آمده است.

هم‌چنین بالاترین افتخار این است که خداوند پروردگار انسان است که همان پذیرش توحید در ربوبیت می‌باشد.

ترکیبی با درس ۱/ ارتباط مفهومی: آیه/ آیه **۱۸۵۱** گزینه «۴»

آیه: ﴿اللّٰهُ الضَّمَدُ﴾ «خداوندی که مقصود همگان است» حاکی از این مفهوم است که «همه موجودات جهان، خداوند را مورد طلب و درخواست خود قرار می‌دهند و به او توجه دارند.» این مفهوم در گزینه (۴) آمده که می‌فرماید: ﴿يسأله من فى السماوات و الارض كل يوم هو فى شأن﴾ «هر آن چه در آسمان‌ها و زمین است، پیوسته از او درخواست می‌کند و او همواره دست‌اندرکار امری است.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): این گزینه بیانگر «توحید در ربوبیت» است.

گزینه (۲): این گزینه بیانگر «توحید در مالکیت» است.

گزینه (۳): این گزینه بیانگر «توحید در ربوبیت و توحید عملی» است.

۱۸۵۲ گزینۀ «۴»

آیه: نور، ۲۵، تدبر در قرآن: صفحه ۲۲ / ترکیبی: درس ۱ - دوازدهم
مفهوم «نوربودن خداوند» که در آیه ﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ آمده، آن است که تمام موجودات «وجود» خود را از او می‌گیرند و به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به عرصۀ هستی می‌گذارند.

«بی‌همتایی خداوند در همه مراتب توحید» همان مفهوم «اصل توحید» بدون اشاره به مرتبه‌ای از توحید است که در آیه ﴿وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾ «و برای او هیچ همتایی نیست» آمده است.

پ.ن: دقت کنید آیه ﴿قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ﴾ بی‌همتایی خداوند را در خالقیت بیان می‌کند و آیه ﴿مَا لِهَمِّهِمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ﴾ بیانگر توحید در ولایت است.

۱۸۵۳ گزینۀ «۲»

متن: صفحه ۲۴
جریان «تکفیری‌ها» بزرگ‌ترین ضربه را بر اسلام وارد کرد و سبب تنفر برخی از مردم جهان از اسلام شد. پیروان این جریان می‌گویند توسل به پیامبران و معصومین و طلب دعا و شفیع قراردادن دیگران برای این که خدا انسان را ببخشد، شرک است.

۱۸۵۴ گزینۀ «۳»

متن: صفحات ۲۳ و ۲۴
عقیده به توانایی پیامبر اکرم ﷺ و اولیای دین (علیهم‌السلام) در برآوردن حاجات انسان وقتی موجب شرک است که این توانایی را از خود آن‌ها و مستقل از خدا بدانیم. مفهوم «فعال مایشاء بودن» آن است که خداوند، هر چه بخواهد و اراده کند، انجام دهد. انجام اعمال و کنار رفتن موانع در انجام امور، همگی مربوط به حیطة افعال الهی و تدبیر و اداره جهان است که با توحید در ربوبیت مرتبط است.

۱۸۵۵ گزینۀ «۴»

متن: صفحه ۲۰ / آیه: انعام، ۱۶۴
باغبان وقتی رابطه خود را با خدا بررسی می‌کند، می‌بیند که هم خودش و هم نیرو و توانش از آن خداست. این مفهوم همان رابطه طولی تدبیر او و تدبیر خداوند است؛ یعنی با وجود این که باغبان قدرت ربوبیت دارد، اما تدبیر او در طول تدبیر خداست. آیه ﴿قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ أَعْبَادًا مَحْبُورًا﴾ بیانگر توحید در ربوبیت است.
متن: صفحه ۱۹ / آیه: کهف، ۲۶
آیه مطرح در صورت سؤال، بیانگر توحید در ولایت است. بنابراین گزینه‌های (۱) و (۴) که به توحید در ربوبیت و مالکیت اشاره دارد، رد می‌شود. از میان گزینه‌های (۲) و (۳)، گزینۀ (۳) نیز نادرست است. زیرا خداوند، ولایت خود را به کسی واگذار نمی‌کند، بلکه پیامبر ﷺ را در مسیر و مجرای ولایت خود قرار داده است. در نتیجه پاسخ صحیح، گزینۀ (۲) است.

۱۸۵۷ گزینۀ «۲»

متن: صفحات ۱۹، ۲۰ و ۲۱
مفهوم اداره جهان، مرتبط با ربوبیت است و دخالت مخلوقات به طور مستقل از خداوند در اداره جهان، بیانگر شرک در ربوبیت است.
تصرف در جهان نیز بیانگر توحید در ولایت است.

۱۸۵۸ گزینۀ «۴»

متن: صفحه ۲۰ / آیه: انعام، ۱۶۴
هدایت جهان به سوی مقصد معین آن: توحید در ربوبیت
آیه ﴿قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ أَعْبَادًا مَحْبُورًا﴾ بیانگر توحید در ربوبیت است.
متن: صفحه ۱۹
مخلوقات جز به اذن و اجازه خداوند نمی‌توانند در جهان تصرف کنند. چنین

۱۸۵۹ گزینۀ «۱»

اذنی به معنی واگذاری ولایت خداوند به دیگری نیست (نادرستی گزینه‌های ۲ و ۴)، بلکه بدین معناست که خداوند آن شخص را در مسیر و مجرای ولایت خود قرار داده است (درستی گزینۀ ۱). با توجه به مفهوم توحید در ولایت، تصرف مخلوقات در طول ولایت خداست، نه عرض آن. در نتیجه گزینۀ (۳) نیز نادرست است.

۱۸۶۰ گزینۀ «۳»

متن: صفحه ۲۳ / آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۲۲
عقیده به توانایی پیامبر اکرم ﷺ و اولیای دین در برآوردن حاجات انسان وقتی موجب شرک در ربوبیت است که این توانایی را از خود آن‌ها بدانیم.
آیه ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ که به یگانگی خداوند اشاره دارد، بر اصل توحید دلالت دارد.

۱۸۶۱ گزینۀ «۳»

متن: صفحات ۱۹ و ۲۰
بررسی گزینه‌ها:
گزینۀ (۱): این گزینه بیانگر توحید در ربوبیت است.
گزینۀ (۲): این گزینه بیانگر توحید در ولایت است.
گزینۀ (۳): این گزینه بیانگر توحید در خالقیت و بخشی از استدلال ما مربوط به وجود یک خالق برای جهان است.
گزینۀ (۴): این گزینه بیانگر توحید در ربوبیت است.

۱۸۶۲ گزینۀ «۳»

متن: صفحه ۱۹ / آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۲۲
توحید به معنای اعتقاد به خدای یگانه است؛ یعنی او بی‌همتاست و شریکی ندارد: اصل توحید.

جمله: «اوست خدایی یکتا و حاکم بر همه چیز» مفهوم عبارت: ﴿وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ﴾ است که این جمله نیز بیانگر اصل توحید می‌باشد.

۱۸۶۳ گزینۀ «۱»

متن: صفحه ۱۹ / آیه: زمر، ۶۲
«هستی‌بخشی انحصاری خداوند» یعنی «فقط خداست که به همه موجودات هستی داده و آن‌ها را به وجود آورده است». این مفهوم بیانگر توحید در خالقیت است که آیه ﴿قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ﴾ حاکی از آن است.

۱۸۶۴ گزینۀ «۱»

متن: صفحه ۲۰ / آیه: انعام، ۱۶۴
اداره جهان و هدایت آن: توحید در ربوبیت
آیه ﴿قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ أَعْبَادًا مَحْبُورًا﴾ بیانگر آن است.

۱۸۶۵ گزینۀ «۱»

متن: صفحه ۲۳ / آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۲۲
عقیده به توانایی پیامبر اکرم ﷺ و اولیای دین (علیهم‌السلام) در برآوردن حاجات انسان وقتی موجب شرک در ربوبیت است که این توانایی را از خود آن‌ها بدانیم، اما اگر این توانایی را از خدا و به اذن خدا بدانیم، عین توحید در ربوبیت است. اکنون اگر ما از رسول خدا چیزی درخواست کنیم، درخواست از حقیقت روحانی و معنوی ایشان است. در نتیجه استمداد از حقیقت روحانی و ولایت معنوی پیامبر اکرم ﷺ به معنای دورشدن از مرز توحید در ربوبیت نیست. آیه ﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ﴾ به توحید در ربوبیت اشاره دارد.
پ.ن: استمداد به معنای طلب کمک است.

۱۸۶۶ گزینۀ «۳»

متن: صفحه ۲۱ / آیه: انعام، ۱۶۴
اگر کسی در کنار ربوبیت الهی، برای خود یا سایر مخلوقات حساب جداگانه باز کند و گمان کند که کسی می‌تواند مستقل از خداوند، امور را تدبیر کند، گرفتار شرک در ربوبیت شده است. در نتیجه، افتتاح حساب جداگانه مستقل برای عوامل تأثیرگذار به معنای انحراف از توحید در ربوبیت است. آیه ﴿قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ أَعْبَادًا مَحْبُورًا﴾ بیانگر توحید در ربوبیت است، به ثبات قدم موحد نیکواعتقاد می‌انجامد.

۱۸۶۷ گزینۀ «۴»

متن: صفحه ۱۹
از آن جا که خداوند، تنها مالک جهان است، تنها ولی و سرپرست جهان نیز هست. در نتیجه ولایت خداوند بر جهان، برخاسته از (معلول) مالکیت حقیقی اوست. مخلوقات جز به اذن و اجازه خداوند نمی‌توانند در جهان تصرف کنند؛ چنین اذنی به معنی واگذاری ولایت خداوند به دیگری نیست، بلکه به این معناست که خداوند آن شخص را در مسیر و مجرای ولایت خود قرار داده است.

۱۸۶۸ گزینۀ «۳»

متن: صفحه ۲۰ / آیه: انعام، ۱۶۴
وابستگی مخلوقات در کارهای خود به خداوند و بی‌نیازی او به مخلوقات در اداره جهان، بیانگر توحید در ربوبیت است. در نتیجه آیه ﴿قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ أَعْبَادًا مَحْبُورًا﴾ بیانگر توحید در ربوبیت است.

۱۸۶۹ گزینۀ «۲»

متن: صفحات ۱۹ و ۲۰ / آیه: انعام، ۱۶۴ / زمر، ۶۲
تدبیر امور جهان توسط خداوند، بیانگر توحید در ربوبیت است که آیه ﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ﴾ بیانگر آن است.
مبدأ و هستی‌بخشی جهان توسط خدا، بیانگر توحید در خالقیت است که آیه ﴿اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ﴾ حاکی از آن است.

۱۸۷۰ گزینۀ «۱»

ترکیبی: درس ۱ - دوازدهم

این سؤال از خارج از کتاب درسی طرح شده و مبحث توحید ذاتی قبلاً در کتاب درسی بوده است. توحید ذاتی به معنای آن است که خداوند، در ذات خود یکتاست و مثل و مانندی ندارد.

عدم وابستگی خدا در عبارت: ﴿وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ آمده است.

۱۸۷۱ گزینۀ «۱»

متن: صفحه ۱۹/آیه: کهف، ۲۶

تصرّف در جهان، مرتبط با توحید در ولایت است.

از آن‌جا که خداوند، تنها مالک جهان است، تنها ولی و سرپرست جهان نیز هست. در نتیجه توحید در ولایت، برخاسته از توحید در مالکیت است. آیه ﴿مَا لِهَلْمِ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيِّ...﴾ بیانگر امر نخستین یعنی توحید در ولایت می‌باشد.

۱۸۷۲ گزینۀ «۳»

متن: صفحه ۲۰/آیه: انعام، ۱۶۴

مفاهیم «تدبیر» و «هدایت مخلوقات به سمت مقصدشان» هر دو بیانگر توحید در ربوبیت است که آیه ﴿قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ بَعْضَ رَبِّكُمْ وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ﴾ بیانگر آن است.

۱۸۷۳ گزینۀ «۳»

متن: صفحه ۱۹/ترکیبی: درس ۹ - دهم

توحید در خالقیت عبارت از این است که معتقد باشیم خداوند، تنها مبدأ و خالق جهان است، موجودات همه مخلوق او هستند.

دینداری با دوستی خدا (محبت) آغاز می‌شود و برآئ و بیزاری از دشمنان خدا را به دنبال می‌آورد.

آیه ﴿قُلْ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ﴾ بیانگر توحید در خالقیت و آیه ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا إِشَادًا حَبًّا لَلَّهِ﴾ بیانگر محبت به خداست.

۱۸۷۴ گزینۀ «۴»

متن: صفحه ۲۰

آیه ﴿قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ بَعْضَ رَبِّكُمْ وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ﴾ بیانگر توحید در ربوبیت است. در توحید در ربوبیت تأثیرگذاری انسان در کارها و فاعلیت‌ها نفی نمی‌شود، بلکه می‌گوید که انسان‌ها قدرت انجام کارها را دارند، ولی این کارها تحت اراده و تدبیر خداست. با توجه به این توضیحات، پیام این آیه، قبول تأثیرگذاری انسان در فاعلیت‌ها، نه به صورت مستقل، و اعلان توحید در ربوبیت است.

۱۸۷۵ گزینۀ «۳»

آیه: کهف، ۲۶/انعام، ۱۶۴

توحید در ولایت: ﴿وَلَا يُشْرِكْ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا﴾

توحید در ربوبیت: ﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ﴾

۱۸۷۶ گزینۀ «۴»

آیه: انعام، ۱۶۴

توحید در ربوبیت: ﴿قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ بَعْضَ رَبِّكُمْ وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ﴾

۱۸۷۷ گزینۀ «۱»

آیه: انعام، ۱۶۴/آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۲۲

اسم «ربّ» با توجه به آیه ﴿وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ﴾ بیانگر توحید ربوبی است.

اسم «احد» با توجه به آیه ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ بیانگر اصل توحید است؛ زیرا این آیه، خدا را یگانه و بی‌همتا می‌داند.

۱۸۷۸ گزینۀ «۱»

آیه: آل عمران، ۱۰۹

آیه ﴿وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾ بیانگر توحید در مالکیت است. در توحید در مالکیت می‌گوییم که مالکیت انسان، در طول مالکیت خداوند است؛ یعنی مالک اصلی و حقیقی خداوند است ولی به معنای آن نیست که انسان، مالکیت ندارد، بلکه همان چیزی که یک انسان مالک آن است، در همان حال خداوند نیز مالک می‌باشد و مالکیت انسان و خدا، اشتراکی نیست.

۱۸۷۹ گزینۀ «۳»

متن: صفحات ۲۳ و ۲۴

شرک در ربوبیت عبارت است از اعتقاد به این‌که علاوه بر خداوند و در کنار او، دیگرانی نیز هستند که تدبیر امور موجودات را برعهده دارند. همین مفهوم در صورت سؤال نیز آمده که می‌گوید: تصور استقلال در فاعلیت مخلوقات. فاعلیت به معنای انجام کارهاست و تصور استقلال از خدا منجر به شرک در ربوبیت می‌شود.

فهم درست ارتباط طولی در پدیده‌ها یعنی در همان حال که خداوند، تدبیر امور موجودات را بر عهده دارد، سایر موجودات نیز تحت تدبیر خدا قادر به انجام کارهای خود هستند. این مفهوم بیانگر توحید در ربوبیت است.

۱۸۸۰ گزینۀ «۲»

آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۲۲/کهف، ۲۶

آیه ﴿وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ﴾: «او یکتای مقتدر است.» با کلمه «واحد».

آیه ﴿وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾: «و هیچ‌کس هم‌تای او نیست.» با بیان بی‌همتایی خداوند.

آیه ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾: «بگو خدا یکتاست.» با کلمه «احد».

همگی بیانگر یگانه‌بودن خداوند است. اما آیه ﴿مَا لِهَلْمِ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيِّ﴾ بیانگر توحید در ولایت است.

۱۸۸۱ گزینۀ «۳»

مقدمه: صفحه ۱۸

امام علی علیه السلام، فرمودند: «خداى من! مرا این عزّت بس که بنده تو باشم و این افتخار بس که تو پروردگار منی، خداى من! تو همان گونه‌ای که من دوست دارم. پس مرا توفیق ده تا آن‌گونه که تو دوست داری، باشم.»

۱۸۸۲ گزینۀ «۴»

مقدمه: صفحه ۱۸/متن: صفحه ۱۹

توحید مانند روحی در پیکره معارف و احکام دین حضور دارد و به آن حیات و معنا می‌بخشد.

توحید به معنای اعتقاد به خدای یگانه است.

۱۸۸۳ گزینۀ «۲»

آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۲۲

این سؤال را با توجه به آیه ۱۶ سوره رعد پاسخ می‌دهیم:

قل من ربّ السّماوات و الارض قل الله بگو پروردگار آسمان‌ها و زمین کیست؟ بگو خداست.

قل أفتأخذتم من دونه اولیاء بگو آیا غیر از او سرپرستانی گرفته‌اید؟

لا یملکون لأنفسهم نفعاً و لا ضرراً که حتی اختیار سود و زیان خود را ندارند؟

تغییر در جهان و استفاده از آن مربوط به مرحله ولایت و سرپرستی است. در نتیجه، عبارت: ﴿قل أفتأخذتم من دونه اولیاء﴾ دیدگاه مشرکان را که جز خدا را به عنوان ولی و سرپرست خود انتخاب کرده‌اند، مورد مذمت قرار می‌دهد و این افراد، گرفتار شرک در ولایت شده‌اند.

۱۸۸۴ گزینۀ «۲»

آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۲۲

با توجه به آیه ۱۶ سوره رعد که می‌فرماید: ﴿قل أفتأخذتم من دونه اولیاء لا یملکون لأنفسهم نفعاً و لا ضرراً﴾ بگو آیا غیر از او سرپرستانی گرفته‌اید که اختیار سود و زیان خود را ندارند. دلیلی که قرآن کریم برای عدم شایستگی بت‌های ساختگی به عنوان ولی و سرور بیان می‌کند، اختیارنداشتن سود و زیان‌هاست و با توجه به ادامه آیه که می‌فرماید: ﴿قل هل یستوی الاعمی و البصیر ام هل تستوی الظلمات و النور﴾ بگو آیا نابینا و بینا برابر است؟ آیا تاریکی‌ها و روشنایی برابر است؟ برای این‌که در انتخاب ولی خود دچار خطا نشویم، بهتر است چشم دل خود را بر روی حقایق باز کنیم تا نور الهی بر دل ما بتابد. چرا که خداوند نیز در این آیه، کسی که چشم دل خود را بر روی حقایق باز نگه داشته را با کسی که چشم دلش کور است، مقایسه کرده و آن‌ها را نابرابر می‌داند.

۱۸۸۵ گزینۀ «۳»

آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۲۲/متن: صفحه ۲۰

عبارت: ﴿قل من ربّ السّماوات و الارض قل الله﴾ بیانگر توحید در ربوبیت است. مفهوم توحید در ربوبیت آن است که خداست که جهان را اداره می‌کند و به سوی مقصدی که برایش معین فرموده، هدایت می‌نماید و به پیش می‌برد. هر کس که خالق، مالک و ولی چیزی باشد، می‌تواند آن را تدبیر کرده و پرورش دهد. در نتیجه استدلالی که توحید در ربوبیت وجود دارد، این است که: خالق، مالک و ولی جهان خداست.

۱۸۸۶ گزینۀ «۱»

متن: صفحه ۲۱/ترکیبی: درس ۹ - یازدهم

اگر کسی معتقد به شرک در خالقیت باشد، معتقد به شرک در مالکیت نیز خواهد بود.

عبارت ﴿ان الارض یرثها عبادى الصالحون﴾ با کلمه «عبادی» تبیین‌کننده مفهوم مالکیت خداست.

گزینه ۳» ۱۸۸۷

متن: صفحه ۲۱

این تصور که چند خدا وجود دارد و هر کدام خالق بخشی از جهان‌اند یا با همکاری یکدیگر این جهان را آفریده‌اند، به معنای آن است که هر کدام از آن‌ها محدود و ناقص هستند. هم‌چنین به معنای آن است که هر یک از خدایان مذکور کمالاتی دارد که دیگری آن کمالات را ندارد، وگرنه عین همدیگر می‌شوند.

گزینه ۳» ۱۸۸۸

حدیث: صفحه ۲۶

از حدیث امام رضا علیه السلام «من لم يشكر...» این گونه برداشت می‌شود که هر کس از مخلوقات سپاس‌گزاری نکند، از خداوند نیز سپاس‌گزاری نخواهد کرد. این موضوع نشان می‌دهد که انزگاری مخلوقات وابسته به خداوند است.

گزینه ۳» ۱۸۸۹

متن: صفحه ۲۱

شکر در ربوبیت عبارت است از اعتقاد به این که علاوه بر خداوند و در کنار او، دیگری نیز هستند که صاحب‌اختیار جهان‌اند و تدبیر امور موجودات را بر عهده دارند. جریان تکفیری با تفکر نادرستی که درباره توحید و شرک دارد، می‌گوید توسل به پیامبران و معصومین شرک است.

گزینه ۲» ۱۸۹۰

متن: صفحه ۱۹/آیه: آل عمران، ۱۰۹

هر کس که چیزی را پدید می‌آورد، مالک آن است. آیه ﴿وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾ بیانگر توحید در مالکیت است.

گزینه ۳» ۱۸۹۱

متن: صفحات ۱۹ و ۲۱

هر کس که مالک چیزی باشد، خودش حق تصرف و تغییر در آن را دارد. بنابراین مالکیت انحصاری خداوند متعال بر عالم، ولایت او را ایجاب می‌کند که آیه ﴿مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ﴾ بیانگر آن است و بی‌اعتقادی به آن، شرک در ولایت است.

گزینه ۴» ۱۸۹۲

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۲۲

این سؤال را باید با توجه به مفهوم عبارات آیه ۱۶ سوره رعد پاسخ داد: قل من ربّ السماوات و الارض قل الله بگو پروردگار آسمان‌ها و زمین کیست؟ بگو خدا است.

قل أفتأخذتم من دونه اولياء بگو آیا غیر از او سرپرستانی گرفته‌اید؟

لا يملكون لأنفسهم نفعاً و لا ضرراً که حتی اختیار سود و زیان خود را ندارند؟

قل هل يستوى الاعمى و البصير بگو آیا نابینا و بینا برابر است؟

أم هل تستوى الظلمات و النور آیا تاریکی‌ها و روشنایی برابرند؟

أم جعلوا لله شركاء آیا آن‌ها شریک‌هایی برای خدا قرار داده‌اند؟

خلقوا كخلقه فتشابه الخلق عليهم که (آن شریکان هم) مثل خداوند مخلوقی خلق کرده‌اند و خلقت‌ها بر آن‌ها مشتبه شده است.

قل الله خالق كل شيء بگو خالق همه چیز خداست.

طبق این مفاهیم، سردرگمی میان معبود راستین (خدا) و معبودان دروغین (بت‌ها) از عبارت: ﴿أم جعلوا لله شركاء خلقوا كخلقه فتشابه الخلق عليهم﴾ و قبول یک مبدأ برای جهان که همان توحید در خالقیت است از عبارت: ﴿قل الله خالق كل شيء﴾ دریافت می‌شود.

پ.ن: مفهوم «قبول» از کلمه «قل: بگو» به دست می‌آید.

گزینه ۲» ۱۸۹۳

متن: صفحه ۱۹

پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله از همان آغاز رسالت از مشرکان می‌خواست با گفتن جمله «لا اله الا الله» دست از شرک و بت‌پرستی بردارند و به خدای یگانه ایمان آورند. با گفتن این عبارت، تمام احکام و حقوق اسلامی فرد به رسمیت شناخته می‌شد و دفاع از حقوق او بر دیگر مسلمانان واجب می‌گشت.

گزینه ۴» ۱۸۹۴

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۲۲

با توجه به آیه ﴿أم جعلوا لله شركاء خلقوا كخلقه فتشابه الخلق عليهم قل الله خالق كل شيء و هو الواحد القهار﴾ گزینه (۴) پاسخ صحیح است.

گزینه ۲» ۱۸۹۵

متن: صفحه ۲۳

با توجه به آیات قرآن می‌فهمیم: خداوند، رابطه علیت را میان پدیده‌های جهان حاکم کرده است. در امور معنوی نیز همین رابطه علیت حاکم است. همه این روابط توسط خود خداوند طراحی شده و به اذن و اراده او صورت می‌گیرد. استفاده از واسطه‌ها در انجام امور، ناظر بر توحید در ربوبیت است.

گزینه ۲» ۱۸۹۶

متن: صفحات ۲۳ و ۲۴

اگر کسی گمان کند که دیگری می‌تواند مستقل از خداوند، امور را تدبیر کند، گرفتار شرک در ربوبیت شده است. در نتیجه، ثمره تفکر غیر خدا به طور مستقل موجب شفاعت می‌گردد، گرفتار آمدن به شرک در ربوبیت است. جریان خشک و غیرعقلانی تکفیری، با برداشت نادرستی که از توحید در ربوبیت دارند، توسل به پیامبران و معصومین را شرک می‌دانند.

گزینه ۱» ۱۸۹۷

متن: صفحه ۱۹ و ۲۰

مخلوقات، جز به اذن و اجازه خداوند نمی‌توانند در جهان تصرف کنند. چنین ادنی به معنی واگذاری ولایت خداوند بر دیگری نیست، بلکه به این معناست که خداوند، او را واسطه ولایت و رساننده فرمان‌هایش قرار داده است.

گزینه ۳» ۱۸۹۸

پ.ن: گزینه (۳) زمانی درست بود که در قسمت دوم سؤال این گونه بود: مسیر و مجرای ولایت خداوند بر انسان‌ها

گزینه ۱» ۱۸۹۸

متن: صفحات ۲۶ و ۲۵

همان گونه که درخواست از پزشک برای درمان بیمار با توحید منافاتی ندارد، درخواست از اولیای الهی برای شفای بیماران نیز منافاتی با توحید ندارد؛ زیرا پزشک به واسطه استفاده از اسباب مادی و اولیای الهی به واسطه اسباب غیرمادی این کار را انجام می‌دهند. اما تکفیری‌ها که چنین اعتقادی ندارند، توسل به پیامبر و معصومین را شرک می‌دانند.

قرآن کریم می‌گوید: «در غسل برای مردم شفاست».

گزینه ۳» ۱۸۹۹

متن: صفحه ۲۰

باغبان، وقتی خود را با دیگران، یعنی کسانی که در کشت زمین او دخالتی نداشته‌اند، مقایسه می‌کند، می‌بیند که این زراعت حاصل دسترنج خودش است. اما وقتی رابطه خود را با خدا بررسی می‌کند، می‌بیند که هم خودش و هم نیرو و توانش از آن خداست و کشت و زرع او براساس استعدادی که خداوند در آن قرار داده، رشد کرده است.

گزینه ۲» ۱۹۰۰

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۲۲

با توجه به آخر آیه که می‌فرماید: ﴿قل الله خالق كل شيء و هو الواحد القهار﴾ موضوع نهایی مورد اخبار، خالقیت و یکتایی خداوند است. با توجه به عبارت: ﴿قل أفتأخذتم من دونه اولياء﴾ نخستین مرتبه شرک بت‌پرستان، شرک در ولایت است.

گزینه ۴» ۱۹۰۱

متن: صفحه ۱۹/آیه: آل عمران، ۲۶

شریک و همتا نداشتن در کار آفرینش: توحید در خالقیت حق تغییر و استفاده: توحید در ولایت مالکیت خدا، علت ولایت اوست. در نتیجه آیه ﴿و لله ما فی السماوات و ما فی الارض﴾ صحیح است.

گزینه ۱» ۱۹۰۲

آیه: تدبر در قرآن (۱)، صفحه ۱۹

با توجه به آیه ۱۶ سوره رعد به این سؤال پاسخ می‌دهیم: قل أفتأخذتم من دونه اولياء بگو آیا غیر از او سرپرستانی گرفته‌اید، لا يملكون لأنفسهم نفعاً و لا ضرراً که حتی اختیار سود و زیان خود را ندارند؟ با توجه به این عبارت، مبنای ولایت و سرپرستی، اختیار سود و زیان داشتن است. با توجه به ادامه آیه که می‌فرماید:

هل يستوى الاعمى و البصير بگو آیا نابینا و بینا برابر است؟ انتخاب درست یا نادرست، انسان را موصوف به نابینا و بینا می‌کند.

متن: صفحه ۲۰ / آیه: انعام، ۱۶۴

گزینه «۴» ۱۹۱۱

از آن‌جا که خداوند، تنها مالک، خالق و ولی جهان است، تنها رب هستی نیز می‌باشد. در نتیجه، آیه ﴿قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ ابْنِي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ﴾ پاسخ صحیح است.

ترکیبی: درس‌های ۱ و ۵ - دوازدهم

گزینه «۳» ۱۹۱۲

آیه ﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ﴾ در تأیید توحید در ربوبیت است. در نتیجه با آیه ﴿إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا﴾ مرتبط است.

آیه ﴿كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾ بیانگر اداره جهان توسط خدا و توحید در ربوبیت است. در نتیجه با آیه ﴿قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ ابْنِي رَبًّا﴾ مرتبط است.

متن: صفحات ۲۳ و ۲۴

گزینه «۲» ۱۹۰۳

در پاسخ به تکفیری‌ها می‌گوییم: اولاً خداوند رابطه علیت را میان پدیده‌های جهان حاکم کرده است.

ثانیاً همان‌گونه که درخواست از پزشک برای درمان بیمار با توحید منافاتی ندارد، درخواست از اولیای الهی برای شفای بیماران نیز منافاتی با توحید ندارد. اصولاً عقیده به توانایی اسباب وقتی موجب شرک است که این توانایی را از خود آن‌ها بدانیم.

گزینه «۳» ۱۹۰۴

متن: صفحه ۲۱

اگر کسی در کنار ربوبیت الهی، برای خود یا سایر مخلوقات حساب جداگانه باز کند، گرفتار شرک در ربوبیت شده است.

اگر کسی معتقد به شرک در خالقیت باشد، معتقد به شرک مالکیت نیز خواهد بود. در نتیجه شرک در مالکیت، نتیجه بلافصل شرک در خالقیت است.

گزینه «۴» ۱۹۰۵

متن: صفحه ۲۱

این تصور که چند خدا وجود دارد و هر کدام خالق بخشی از جهان هستند، به معنای آن است که هر کدام از آن‌ها محدود و ناقص هستند.

هم‌چنین به معنای آن است که هر یک از خدایان کمالاتی دارد که دیگری آن کمالات را ندارد وگرنه عین همدیگر می‌شوند؛ فاقد کمالات مشابه و عین یکدیگر نیستند.

گزینه «۳» ۱۹۰۶

متن: صفحه ۲۰

نقطه مقابل شرک در ربوبیت توحید در ربوبیت است؛ بنابراین باید گزینه‌ای را انتخاب کنیم که بیانگر آن باشد.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): قائل‌بودن به تدبیر سایر موجودات، در کنار ربوبیت الهی؛ همان شرک در ربوبیت است.

گزینه (۲): این‌که توانایی پیامبر و اولیای الهی را از خود آن‌ها بدانیم، همان شرک در ربوبیت است.

گزینه (۳): اداره جهان و پیش‌بردن آن به سوی مقصد معین، توحید در ربوبیت است.

گزینه (۴): تدبیر باغبان را در عرض تدبیر الهی دانستن، شرک در ربوبیت است.

گزینه «۴» ۱۹۰۷

ترکیبی: درس ۳ - یازدهم

آیه مطرح در صورت سؤال، بیانگر توحید در ربوبیت است. آیه ﴿وَالسَّمَاءَ بَنِينَا بَدَدْنَا وَأَنَا لَمُوسِعُونَ﴾، همانا ما آسمان را با قدرت برافراشتیم و آن را وسعت می‌بخشیم که به برپایی و اداره جهان توسط خدا اشاره دارد، نیز بیانگر توحید در ربوبیت است.

گزینه «۱» ۱۹۰۸

متن: صفحات ۲۳ و ۲۴

پیروان جریان تکفیری می‌گویند توسل به پیامبران و معصومین شرک است. طلب دعا و شفیع قراردادن دیگران برای این‌که خدا انسان را ببخشد، شرک است. در حالی که در تاریخ آمده است که مسلمانان در زمان پیامبر برای درخواست دعا نزد آن حضرت می‌آمدند. پس از رحلت ایشان نیز کنار قبر ایشان می‌رفتند و یا از دور درخواست خود را مطرح می‌کردند.

گزینه «۲» ۱۹۰۹

آیه: انعام، ۱۶۴ / ترکیبی: درس ۲ - دهم

آیه مطرح در صورت سؤال، بیانگر توحید در ربوبیت است. توحید در ربوبیت بدین معناست که خداوند جهان را اداره می‌کند و به سوی مقصدی که برایش معین فرموده، به پیش می‌برد.

هدایت انسان، مصداقی بر پیش‌بردن او به سوی مقصدش است که در آیه ﴿إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ﴾ آمده است.

گزینه «۳» ۱۹۱۰

آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۲۲

عبارت ﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ﴾ بیانگر توحید در ربوبیت است. عبارت ﴿قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ﴾ بیانگر شرک در ولایت است.